

כאכה ל
לבת

הלכה של שבת

לשבת מברכין חודש ניסן

לכיתות ד'ו'

בתורה נאמר שאסור לעשות מלאכה בשבת: "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש, כל מלאכה לא תעשו, שבת הוא לה' בכל מושבתיכם" (ויקרא כג, ג). בתורה לא כתוב באופן מפורט מה הן המלאכות הללו אך חכמים לימדו אותנו לשים לב שהציווי בתורה לבנות את המשכן כתוב ממש סמוך לציווי לשמור את השבת (בחומש שמות פרק לה, בתחילת פרשת ויקהל). הם למדו מכך שהמלאכות שבאמצעותם בנו את המשכן במדבר, הן המלאכות שאסור לעשות אותם בשבת. מספר המלאכות שאסור לעשות בשבת הוא: שלושים ותשע. הן נקראות: ל"ט מלאכות שבת.

ל"ט המלאכות האסורות, לא נקבעו בגלל שנדרש מאמץ גדול לבצע אותם. יש פעולות שמשקיעים מאמץ גדול לעשות אותם, ואף מזיעים הרבה, ואין בהם כל איסור, ואדרבה אולי אף מצווה. למשל: ללכת זמן רב כדי להגיע לבית כנסת להתפלל; לערוך בשבת סעודה בה משתתפים הרבה אורחים, ועוד דוגמאות רבות. מה שקובע אם מותר או אסור לעשות את המלאכה הוא האם זו מלאכה שבאמצעותה בנו את המשכן במדבר.

רשימת כל שלושים ותשע המלאכות מופיעה במשנה במסכת שבת (פרק ז משנה ב), והפעם נתייחס רק לאחת עשרה המלאכות הראשונות:
[1] הזורע [2] החורש [3] הקוצר [4] המעמר [=לאסוף את כל מה שקצרו לערימה אחת] [5] הדש (=לפרק לכלוך או פסולת שיש על גידול שנקצר מהקרקע) [6] הזורה (=לפזר ולהפריד לכלוך מגידול קרקע באמצעות רוח). [7] הבורר (=להפריד ביד בין דבר שרוצים בו לדבר שלא רוצים בו) [8] הטוחן [9] המרקד (=כמו פעולת בורר אך באמצעות כלי, כמו נפה) [10] הלש [11] האופה.
כל המלאכות הללו אילו הן פעולות שעושים מאז שזורעים חיטים או דגנים אחרים עד שלבסוף טוחנים את הדגנים, מנפים הקמח, לשים הבצק ואופים בתנור. השם המשותף לכל המלאכות הללו נקרא: סידור הפת.

הרב יעקב מאיר היה הראשון לציון בארץ ישראל עוד לפני קום המדינה. הוא פירסם מעט תשובות הלכתיות, אך אחת התשובות ההלכתיות המפורסמות שלו היא על הדרך לחלוב פרות בשבת, בתקופה בה עוד היו חולבים באופן ידני. [התשובה מופיעה בהקדמה לספר של הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, משפטי עוזיאל בשאלות הזמן].